

**ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»
Інститут післядипломної освіти
Кафедра історії та права**

Публічне управління: проведення реформи в Україні

Матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної конференції,
присвяченої тижню права

Дрогобич, 10 грудня 2024 р.

Редакційна колегія:

д-р техн. наук, проф. С.В. Подкопаєв;
к.ю.н, доц. О.А. Ганич;
к.ю.н, доц. В.М. Грудницький;
В.М. Сурженко (відповідальний секретар).

Відповідальність за зміст, новизну та оригінальність наданого матеріалу несуть автори.

Контактна інформація організаційного комітету конференції:

ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»

Навчально-науковий інститут післядипломної освіти

Магістратура державного управління

Тел. (+380)50-012-92-48, e-mail: nnipo@donntu.edu.ua

офіційний сайт: <http://dntu.edu.ua/ipro>

П88 Публічне управління: проведення реформи в Україні: матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої тижню права. (Дрогобич, 10 грудня 2024 р.) / Донецький національний технічний університет; [редкол.: С.В. Подкопаєв та ін.]. – Дрогобич, 2024. – 100 с.

До збірника увійшли матеріали доповідей представлених на XI Всеукраїнській науково-практичній конференції «Публічне управління: проведення реформи в Україні», що була присвячена тижню права 10 грудня 2024 р.

У збірнику представлені доповіді слухачів магістратури державного управління, аспірантів, кандидатів наук, доцентів, професорів, наукових та науково-педагогічних співробітників наукових та навчальних закладів України, а також державних службовців, працівників органів виконавчої влади та посадових осіб органів місцевого самоврядування.

Державно-приватне партнерство: перспективи розвитку в Україні

Сологуб А.М., аспірант Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова НАН України», м.Київ

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО У СФЕРІ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ І ВИКОРИСТАННЯ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Ситуація в українській енергетиці є унікально складною. Раніше Україна не мала досвіду потреби у перманентному відновленні електростанцій, електромереж, об'єктів генерації та передачі енергії. Злочинна російська влада намагається позбавити українську економіку можливості працювати, а громадян України позбавити світла і тепла. У таких умовах важливого значення набуває співпраця між державою і приватним бізнесом, а також громадянами у сферах та галузях, особливо у сфері енергетики. Виходом із ситуації є унеможливлення завдання шкоди українській енергетиці через її значну розгалуженість. А цього можна досягти через генерування енергії тисячами, десятками тисяч, сотнями тисяч дрібних електростанцій, певна частина яких віднесена до станцій генерування альтернативних джерел енергії.

Часто альтернативна енергетика в Україні й у більшості країн світу спирається на діяльність малого приватного бізнесу або діяльність домогосподарств, має відносно невеликі обсяги генеруючих потужностей, а тому робить нерентабельними, складними і довготривалими потуги країни-агресора щодо руйнування енергосистеми країни. І через це альтернативна енергетика є відносно безпечною у порівнянні із потужними класичними електростанціями та електромережами, які часто є економічно виправданою ціллю для атаки ворожими ракетами, снарядами і безпілотними системами.

21 жовтня 2021 року було прийнято Закон України «Про енергетичну ефективність», пунктом 6 статті 1 якого визначено енергетичну ефективність як

«кількісне співвідношення між роботою, послугами, товарами або енергією на виході та витраченою енергією на вході» [1], при цьому енергією у пункті 10 цієї статті визначено «усі види палива та енергії, які використовуються в національній економіці, у тому числі природний газ, вугілля, нафта, нафтопродукти, скраплений газ, відновлювані джерела енергії, тепла енергія, електрична енергія та будь-які інші форми енергії, визначені у нормативних актах про статистику в галузі енергетики» [1]. Загалом енергією є не лише електрична енергія. Перше поняття є набагато ширшим і включає різні елементи і джерела. Енергія є товаром, який вимірюється у фізичних та фінансових показниках, є об'єктом купівлі-продажу, поставки, постачання у відповідних договорах, і навіть часто виступає засобом реалізації державної політики.

Названим вище Законом України закладено окремі засади ощадливого ставлення до використання енергії, які є розгалуженими і складними, проте норми, які їх визначають, як і сам Закон, діють лише близько двох років. Важливою є норма статті 19 цього Закону – «Державні фонди стимулювання енергоефективності» [1], а також значна кількість норм Закону України «Про Фонд енергоефективності» [2]. Цей Фонд утворюється за постановою КМУ на основі державного майна, отримує статус юридичної особи, діє на основі статуту, зміст якого визначено у статті 2 «Статут Фонду енергоефективності», надає гранти і фінансову підтримку різноманітним суб'єктам господарювання та громадянам України, розробляє та контролює дотримання критеріїв енергоефективності та виконує значну кількість функцій, названих у статті 15 «Функції Фонду» Закону України «Про Фонд енергоефективності» [2]. Тобто діяльність Фонду спрямована на поглиблення державно-приватного партнерства у сфері енергетики та енергозбереження. Діяльність Фонду багато у чому спрямована на підтримку і надання грантів заощадливим виробникам енергії, а також виробникам енергії з альтернативних джерел.

Забезпечення енергоефективності передбачено і в умовах функціонування ринку електроенергії України. Серед принципів функціонування ринку електричної енергії є принцип енергоефективності та захисту навколишнього

природного середовища, а система розподілу електричної енергії серед іншого має бути побудована з урахуванням принципів економічної ефективності, енергоефективності [3].

Енергоефективність повинна отримати місце в усіх видах і способах видобутку енергії. Вона має виступати критерієм державної підтримки і допомоги. Треба підтримати класифікацію традиційних енергоресурсів, надану вітчизняним дослідником: «...всі джерела енергії, які є первинними джерелами енергії сучасної енергетики, це всі види невідновлювальних джерел енергії (вугілля, нафта, природний газ, горючі сланці, ядерна енергія та ін.), а також торф, дрова, гідроенергія великих водотоків та мускульна сила тварин і людей» [4, с. 259]. Таким чином, наведені положення трьох законів України закладають основи енергозбереженню у державі і створюють базу для стимулювання громадян, домогосподарств і суб'єктів господарювання до вживання заходів із енергозбереження, а державу – до їх підтримки.

Закон України «Про альтернативні джерела енергії» під альтернативними джерелами енергії розуміє «відновлювані джерела енергії, до яких належать енергія сонячна, вітрова, геотермальна, гідротермальна, аеротермальна, енергія хвиль та припливів, гідроенергія, енергія біомаси, газу з органічних відходів, газу каналізаційно-очисних станцій, біогазів, та вторинні енергетичні ресурси, до яких належать доменний та коксівний газ, газ метан дегазації вугільних родовищ, перетворення скидного енергопотенціалу технологічних процесів» [5]. Усі названі вторинні енергетичні ресурси нарівні із відновлюваними джерелами енергії є альтернативними джерелами енергії. Антонімом таким джерелам енергії можна вважати класичні або традиційні джерела чи ресурси. При цьому «використання альтернативних паливноенергетичних ресурсів слід вважати стратегічним напрямом вирішення паливно-енергетичних проблем, оскільки традиційні технології державного забезпечення енергоресурсами є обмеженими і в перспективі не забезпечать потреби споживачів» [6, с. 143]. І таку думку було висловлено ще у 2015 році, коли не було масованих ракетних ударів по об'єктах української класичної або традиційної енергетики. Сьогодні роль альтернативних

джерел енергії є значно вищою.

Названим вище Законом України «Про альтернативні джерела енергії» визначено методи і способи стимулювання виробництва та споживання енергії, виробленої з альтернативних джерел, зокрема через встановлення і застосування НКРЕКП «зелених» тарифів [5]. Ці способи стимулювання мають враховуватися і застосовуватися суб'єктами господарювання та домогосподарствами з метою поширення використання альтернативних джерел енергії, що має бути вигідним для обох сторін. Витрати будуть лише у вигляді земельної ренти (у вигляді орендної плати за землю чи умовної «земельної ренти») у випадку встановлення сонячних панелей та вітрогенераторів на земельній поверхні, а також у вартості та обслуговуванні відповідного обладнання і його переробки чи консервування після відпрацювання свого строку придатності. Взаємна вигідність генерування енергії з альтернативних джерел домогосподарствами та державою повинна забезпечуватися вигідним для перших розмірів «зелених» тарифів і при цьому вигідним для держави співвідношенням пари «відпускна вартість електроенергії – «зелений» тариф». Поступово до цього іде [7, с. 66]. До аналогічного висновку доходить А.В. Павлига, яка серед сучасних тенденцій розвитку законодавства у сфері використання альтернативних джерел енергії найпершим називає поступовий відхід від «зеленого» тарифу як самостійного засобу підтримки та перетворення його у допоміжний інструмент [8, с. 7]. Тобто зараз держава намагається вирівнювати величини пари «відпускна вартість електроенергії – «зелений» тариф». Високий «зелений» тариф виконав своє первинне завдання, стимулювавши перші етапи утворення сонячних електростанцій. Загалом впровадження альтернативних джерел енергії є перспективним напрямом економічного розвитку України, зокрема для забезпечення незалежності від імпортованої електроенергії та покращення екологічної ситуації [9, с. 39].

Вважаємо нагально необхідним для України поєднання виробництва енергії із різних альтернативних джерел та ресурсів, проте з невеликим нахилом у бік максимально екологічних та інноваційних. Сучасний момент розвитку, а скоріше, виживання, української економіки та енергетики, зокрема в умовах війни, потребує

застосування державою додаткових механізмів стимулювання розвитку суб'єктів малого бізнесу у сфері генерації енергії з альтернативних джерел. І тут велике значення отримує державна та міжнародна підтримка і ступінь розвитку державно-приватного партнерства, який має ставати вищим.

Список посилань:

1. Про енергетичну ефективність: Закон України від 21 жовтня 2021 року № 1818-IX. Відомості Верховної Ради України. 2022. № 2. Ст. 8.
2. Про Фонд енергоефективності: Закон України від 8 червня 2017 року № 2095-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2017. № 32. Ст. 344.
3. Про ринок електричної енергії: Закон України від 13 квітня 2017 року № 2019-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2017. № 27-28. Ст. 312.
4. Нараєвський С.В. Класифікація традиційних та альтернативних джерел і технологій отримання енергії. Економічні науки. Сер.: Економіка та менеджмент. 2012. Вип. 9 (1.1). С. 255-269. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnem_2012_9%281%29_31
5. Про альтернативні джерела енергії: Закон України від 20 лютого 2003 року № 555-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 24. Ст. 155.
6. Неміш П.Д. Ефективність використання альтернативних джерел енергії. Сталий розвиток економіки. 2015. № 1. С. 140–147.
7. Дерев'янко Б.В. Тенденції розвитку законодавства України про «зелені» тарифи на електричну енергію. Правовий часопис Донбасу. 2020. № 2 (71). С. 62-71. URL: <https://repository.ndippp.gov.ua/handle/765432198/257>
8. Павлига А.В. Правове регулювання використання альтернативних джерел енергії в Україні: дис. ... докт. філософії у галузі знань 08 «Право». Одеса, 2023. 219 с.
9. Іщук Л.І., Ніколаєва А.М., Пиріг С.О. Альтернативні джерела енергії – основа економічного розвитку України. Економічний форум. 2019. № 2. С. 35–39.